

Úschova cenných a zaknihovaných cenných papírů držených skrze prostředníky

Abstrakt

Předmětem této práce je rozbor úschovy cenných papírů v několika střeoevropských právních řádech provedený v dogmatickém, historickém a komparativním kontextu.

Nejprve jsou představeny jednotlivé druhy smluv o úschově. Jedná se o úschovu pravidelnou (samostatnou), úhrnnou, hromadnou a nepravidelnou. Tyto smluvní typy jsou blíže rozebrány především z hlediska práv a povinností smluvních stran. Je tedy stanoveno, kdo je v daném případě vlastníkem uschovaných věcí, stupeň odpovědnosti jednotlivých stran, jaký je rozsah restituční povinnosti atd. Ačkoli jsou dané smluvní typy rozebrány především z hlediska úschovy cenných papírů, jedná se o obecné typy smluv o úschově, které mohou být aplikovány mnohem širěji, a tak jsou naznačeny i přesahy k jiným právním institutům, např. ke skladování.

Následuje rozbor historického vývoje úpravy úschovy cenných papírů od 19. století do současnosti s důrazem na střeoevropský kontext, především pak na právo platné na území dnešní České republiky. Zde je konstatováno, že až do nástupu komunistického režimu probíhal vývoj předmětné právní úpravy v souladu s kapitalistickými státy, ale byl následně násilně přerušen. Nové poměry devadesátých let umožnily nejen návrat k prověřenému systému úpravy úschovy cenných papírů, ale vynutily si i ve střeoevropském kontextu poměrně včasné provedení dematerializace cenných papírů.

V kapitole věnované evropskému právu je proveden především rozbor určitých ustanovení nařízení o centrálních depozitářích.

Nejobsáhlejší kapitolou je pak rozbor české právní úpravy, kde jsou nejprve přesně vymezeny pojmy cenný a zaknihovaný cenný papír, následuje analýza systému evidence těchto předmětů a konečně pak část věnovaná úschově samotné. Zde autor dospívá k závěru, že nejširšího uplatnění nachází v českém právním řádu hromadná úschova cenných a zaknihovaných cenných papírů.

Následuje postupný rozbor jednotlivých zahraničních právních řádů. Prvním z nich je švýcarská právní úprava, která prošla v roce 2010 velkými změnami zahrnujícími i dematerializaci cenných papírů a která je dle autorova soudu dobře propracovaná a moderní. Německá a rakouská právní úprava na rozsáhlejší změny včetně dematerializace teprve čeká a některé návrhy možných změn jsou popsány i v této práci. Ve všech případech je však zřejmé,

že především hromadná, ale i pravidelná a nepravidelná úschova mají v těchto právních řádech místo.

Konečně následuje několik úvah *de lege ferenda* a závěr práce.